

บทนำ

เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยพระเม็ยมข้าว : พรมแดนแห่งความรู้

1. ความสำคัญของปัญหา

(1) รังสรรค์ หนะพรพันธุ์ (2528) พบว่า พระเม็ยมข้าวเป็นภาวการณ์ การศึกษากันอย่างกว้างขวางมากกว่าภาวชิประเภทใด ๆ โดยมีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 100 เรื่อง แต่ปรากฏว่า ยังหาได้มีการสำรวจสถานะความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบไม่ แม้ว่า ธัมมาร สยามวาลา (2517) และ ธัมมาร สยามวาลา (2522) จะพยายามประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องข้าวและพระเม็ยมข้าวไว้ แต่การรวบรวมได้ เป็นไปอย่างรวบรัด โดยไม่ลู่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับผลการศึกษาเชิงปริมาณว่าด้วยภาวะ และผลกระทบอันเกิดจากพระเม็ยมข้าวมากนัก นอกจากนี้ การยังปรากฏด้วยว่า ผู้ที่ ทำ วิจัยเกี่ยวกับเรื่องพระเม็ยมข้าวในยุคหลัง ๆ มักจะมีได้สนใจผลการศึกษาของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ ในประเด็นเดียวกัน อันเป็นเหตุให้ขาดการเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้เหตุที่เป็นเช่นนี้ หากมิได้เกิดจากอัตราของผู้วิจัยแล้ว ก็คงเป็นเพราะความไม่สมบูรณ์ของสารสนเทศ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงเป็นงานชิ้นแรกที่สำรวจสถานะความรู้เกี่ยวกับพระเม็ยมข้าวอย่างรวบรัด ซึ่ง จะยังประโยชน์ต่อวงการวิชาการ โดยที่ประโยชน์ที่คาดว่าจะเป็นมิได้ตกแก่นักศึกษาเท่านั้น หากยังเกื้อกูลต่อการทำวิจัยในอนาคตอีกด้วย

(2) ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งของระบบเศรษฐกิจไทย และการเก็บ พระเม็ยมข้าวมีผลกระทบกระเทือนอย่างมากต่อชาวนาผู้เพาะปลูกข้าว นักเศรษฐศาสตร์ จำนวนมากพยายามผลักดันให้เลิกจัดเก็บภาวชิประเภทนี้ แต่ก็ได้รับการคัดค้านจากเจ้าหน้าที่ รัฐบาล งานวิจัยนี้จะพยายามประมวลข้อโต้แย้งต่าง ๆ และรวบรวมข้อเท็จจริงจากผลการ วิจัยต่าง ๆ ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นคลังข้อมูลอันเป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ ข้าว ในอนาคต

2. วัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
 ทรัพย์สินทางปัญญา (survey of literature) เพื่อที่จะทราบถึงพรมแดนแห่งความรู้เกี่ยวกับ
 เรื่องนี้ ระบบการวิจัยและงานค้นคว้าในอดีตที่ผ่านมาซึ่งถือเป็นความรู้ในท้องถิ่นโดยประมวลจาก
 งานวิจัยและงานวิชาการอื่น ๆ พร้อมทั้งอธิบายและวิพากษ์วิจารณ์ระเบียบวิธีการศึกษา
 (methodology) ที่ใช้ในงานวิจัยเหล่านี้ ตลอดจนประเมินสถานะแห่งความรู้ (state
 of knowledge) ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจที่จะทำนโยบายการวิจัย
 ทรัพย์สินทางปัญญาและทรัพย์สินทางปัญญา

เนื้อหาของงานวิจัย จำนวนออกเป็น 10 บท คือ

- (1) พัฒนาการของนโยบายมาตรการผลิตและการค้าข้าว พ.ศ. 2398-2488
- (2) ประมวลท้าวด้วยทรัพย์สินทางปัญญา
- (3) การวิเคราะห์ทางทฤษฎีว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา
- (4) การศึกษาข้อเท็จจริงว่าด้วยภาคเศรษฐกิจข้าว
- (5) การศึกษาว่าด้วยภาระทรัพย์สินทางปัญญา
- (6) ทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับสิทธิการสังคม
- (7) การศึกษาผลของการเก็บภาษีข้าวส่งออก
- (8) การบริหารนโยบายทรัพย์สินทางปัญญา
- (9) ทัศนะของผู้บริหารนโยบายเศรษฐกิจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา
- (10) บัณฑิตท้าวด้วยทรัพย์สินทางปัญญา

งานที่อยู่ในขอบข่ายของการสำรวจมีทั้งสิ้น 321 ชิ้น ในจำนวนนี้เป็นภาษาไทย
 107 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 33.3 ของงานทั้งหมด) และภาษาอังกฤษ 214 ชิ้น (คิดเป็น
 ร้อยละ 66.7 ของงานทั้งหมด) เมื่อคำนวณงานวิชาการเหล่านี้ตามลักษณะงาน ปรากฏว่า
 ในจำนวนงานทั้งสิ้น 321 ชิ้นนี้ เป็นหนังสือ 48 รายการ (15.0%) วิทยานิพนธ์ 71 รายการ

(22.1%) เอกสาร 52 รายการ (16.2%) และบทความ 150 รายการ (46.7%)
ตั้งรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1 อย่างไรก็ตาม หาได้หมายความว่า งานเหล่านี้
เป็นเรื่องฟรีเมียมข่าว เสียทั้งหมด แต่ได้รวมเอางานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้อ้างอิงถึงในรายงาน
วิจัยเรื่องนี้

3. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ช่วยให้ทราบถึงสถานะความรู้ด้านต่าง ๆ ของฟรีเมียมข่าวอย่าง
รอบด้าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยว่าด้วยฟรีเมียม
ข่าวในอนาคต
- (2) ข้อมูลและผลการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ จะ
เป็นประโยชน์ต่อผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย เศรษฐกิจ และต่อการถกเถียงเกี่ยวกับนโยบาย
ฟรีเมียมข่าว ในอนาคต โดยเกื้อกูลให้มีการถกเถียงอย่างมีประสิทธิภาพอันก่อให้เกิดผลจริงมากยิ่งขึ้น
- (3) รายงานวิจัยนี้เขียนขึ้นโดยมีเป้าหมายที่จะปรับปรุงเป็นตำราในอนาคต
ซึ่งคาดว่าจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา เศรษฐกิจประเทศไทย

ตารางที่ 1

งานวิชาการว่าด้วยพิธีเมี่ยมข้าวและงานที่เกี่ยวข้อง
จำแนกตามประเภทของงานและภาษาที่เขียน

ประเภทของงาน	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. หนังสือ	12	11.2	36	16.8	48	15.0
2. วิทยานิพนธ์	22	20.6	49	22.9	71	22.1
2.1 ระดับปริญญาโท	(22)	(20.6)	(12)	(5.6)	(34)	(10.6)
2.2 ระดับปริญญาเอก	-	-	(37)	(17.3)	(37)	(11.5)
3. เอกสารและจุลสารวิชาการ	15	14.0	37	17.3	52	16.2
4. บทความ	58	54.2	92	43.0	150	46.7
4.1 ตีพิมพ์ในวารสาร	(54)	(50.5)	(65)	(30.4)	(119)	(37.1)
4.2 ตีพิมพ์ในหนังสือเล่ม	(4)	(3.7)	(27)	(12.6)	(31)	(9.7)
รวม	107	100.0	214	100.0	321	100.0